

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1846/2019
23.05.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Зоране Делибашић, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужила АА и ББ, обе из ..., чији је пуномоћник Саша Пејчић адвокат из ..., против туженог ВВ из села ..., чији је пуномоћник Наташа Николић адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2404/2018 од 11.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 23.05.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2404/2018 од 11.12.2018. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2404/2018 од 11.12.2018. године и пресуда Основног суда у Нишу П 7302/2016 од 25.12.2017. године у усвајајућем делу првог и другом ставу изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим су тужиле тражиле да се утврди да одрицање од наслеђа ГГ од 01.04.2016. године у поступку расправљања заоставштине покојног ДД пред Основним судом у Нишу - предмету О 1002/16, на основу којег је заоставштину покојног ДД са уделом од $\frac{1}{2}$ идеална дела наследио тужени нема правно дејство према тужилама у обиму потребном за намирање њиховог потраживања од непарничара ГГ по правноснажној пресуди Општинског суда у Нишу П. 694/05 од 24.10.2005. године за преостали износ од 17.014,64 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије са законском затезном каматом од 07.10.2002. године до исплате, трошкова парничног поступка у износу од 74.970,00 динара и трошкова извршног поступка И. 7770/12 у износу од 85.970,00 динара, и да **СЕ ОБАВЕЖЕ** тужени да призна, дозволи и трпи да тужиле наведено новчано потраживање намире продајом $\frac{1}{2}$ заоставштине покојног ДД коју чини: право државине $\frac{1}{4}$ катастарске парцеле ..., шума од 44,82 ара уписана у лист непокретности ... КО ...; $\frac{1}{2}$ катастарске парцеле ... - воћњак од 24,20 ари, катастарске парцеле .../... - шума од 12,08 ари, катастарске парцеле ... - шума од 11,12 ари, катастарске парцеле ... - шума од 14,97 ари, катастарске парцеле ... од 8,79 ари, катастарске парцеле ... - врт од 4,05 ари, катастарске парцеле ... - шума од 49,71 ар, катастарске парцеле ... - виноград од 20,32 ара, катастарске парцеле ... - њива од 15,29 ари, катастарске парцеле ... - шума од 20,66

ари, катастарске парцеле ... - њива од 18,12 ари, катастарске парцеле ... - њива од 61,73 ара, катастарске парцеле ... - виноград од 46,93 ара, катастарске парцеле ... - њива од 1.05,26 ха и катастарске парцеле .. - њива од 1.18,22 ха, све уписане у лист непокретности .. КО ...; $\frac{1}{2}$ од катастарске парцеле .. - земљиште уз зграду од 5 ари и воћњак од 10,49 ари и $\frac{1}{2}$ ванкњижне породичне стамбене зграде на катастарској парцели ... уписаној у лист непокретности ... КО ...; $\frac{1}{2}$ трактора ИМТ 533, број мотора ..., број шасије ..., регистарске ознаке СО, и надокнади им трошкове парничног поступка у износу од 75.800,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да накнаде туженом трошкове целокупног поступка у износу од 76.700,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 7302/2016 од 25.12.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужила АА и ББ обе из ... и утврђено да одрицање од наслеђа ГГ у предмету расправљања заоставштине сада покојног ДД пред Основним судом у Нишу, дана 01.04.2016. године у предмету О 1002/16, на основу које је заоставштину покојног ДД наследио тужени ВВ из ... и то идеалних $\frac{1}{2}$ нема правно дејство према тужиљама у обиму потребном за намирење њиховог потраживања према непарничару ГГ по правноснажној пресуди Општинског суда у Нишу П. 694/05 од 24.10.2005. године за преостали износ од 17.014,64 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије са законском затезном каматом од 07.10.2002. године до исплате, трошкова парничног поступка у износу од 74.970,00 динара и трошкова извршног поступка И 7770/12 у износу од 85.970,00 динара, и обавезан тужени ВВ из села ... да призна, дозволи и трпи да тужиље ово новчано потраживање према ГГу намире продајом $\frac{1}{2}$ имовине - заоставштине покојног ДД коју чини $\frac{1}{4}$ непокретности уписаних у лист непокретности ... КО ..., $\frac{1}{2}$ непокретности уписаних у лист непокретности .. КО ... и $\frac{1}{2}$ трактора ИМТ 533, регистарске ознаке СО, број мотора ..., број шасије ..., док је захтев за камату на износ од 17.014,64 евра у динарској противвредности у висини есконтне стопе коју одређује Европска централна банка и захтев за трошкове поступка Из. бр. 34/12 одбијен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да надокнади тужиљама трошкове парничног поступка у износу од 75.800,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом принудне наплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2404/2018 од 11.12.2018. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 7302/2016 од 25.12.2017. године у усвајајућем делу става првог и у ставу другом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са позивом и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку (ЗПП).

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, у смислу члана 404. став 1. ЗПП, јер постоји потреба за тумачењем материјалног права - одредби чланова 280-285 Закона о облигационим односима у вези са члановима 2. и 213. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“, број 46/95) и члана 129. Закона о ванпарничном поступку.

Из тих разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Наводом ревизије да у образложењу другостепене пресуде нису наведени разлози због којих није узета у обзир правноснажна пресуда Основног суда у Нишу П 8532/17 од 22.11.2017. године, неосновано се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП учињену у другостепеном поступку. Одлучујући о жалби туженог другостепени суд је прихватио све разлоге нижестепеног суда, па и оне које се тичу значаја наведене правноснажне пресуде за одлуку о тужбеном захтеву, сматрајући да нису основани жалбени наводи о погрешној примени материјалног права због несагледавања означене правноснажне пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, извршном пресудом Општинског суда у Нишу П. 694/05 од 24.10.2005. године обавезан је ГГ да исплати тужиљама износ од 21.600 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу на дан исплате са каматом по есконтној стопи Европске централне банке почев од 07.10.2002. године до исплате, као и износ од 74.970,00 динара на име трошкова парничног поступка. Решењем о извршењу Основног суда у Нишу И 7770/12 од 26.09.2012. године одређено је извршење ради наплате тог новчаног потраживања продајом непокретности извршног дужника ГГ - куће површине 150 м², воћњака III класе површине 9 ари и 58 м² и дворишта површине 5 ари у селу ..., катастарској парцели ... из листа непокретности ... КО Потраживање тужиља је у извршном поступку делимично намирено, у износу од по 282.000,00 динара, тако што им је означена непокретност досуђена са уделима од по ½ идеална дела. Дужник тужиља није запослен и нема другу имовину. У поступку расправљања заоставштине покојног ДД донето је правноснажно решење Основног суда у Нишу О 1002/16 од 01.04.2016. године којим су на оставиочевој имовини - непокретностима уписаним у лист непокретности ... и ... КО ... и покретних ствари (трактору) по законском наследном реду оглашени ЋЋ, син оставиоца и тужени -

унук оставиоца, по праву представљања ГГ који је дао изјаву о одрицању од наследства. По правноснажности решења о наслеђивању пронађено је завештање покојног ДД којим су за наследнике његове имовине одређени тужени и ЂЂ са једнаким наследним уделима. Завештање је проглашено 13.03.2017. године и наследници завештаоца обавештени да своја наследна права на основу тог завештања могу остварити у парничном поступку. Пресудом на основу признања Основног суда у Нишу П 8532/17 од 22.11.2017. године, која је постала правноснажна и извршна 18.12.2017. године, утврђено је да су тужени и ЂЂ наследници по основу проглашеног завештања покојног ДД на непокретностима и трактору у својини оставиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 280. и 281. став 4. Закона о облигационим односима у вези са члановима 213, 214. став 3. и 220. став 3. Закона о наслеђивању усвојио тужбени захтев. По налажењу тог суда, изненадни и накнадни проналазак тестаментa не може да утиче на основаност потраживања тужила јер су тестамент и правноснажна пресуда на основу признања приложени у завршној фази поступка, са циљем да се онемогући наплата њиховог потраживања. Другостепени суд је прихватио све разлоге нижестепеног суда наведене у образложењу првостепене пресуде, оценивши да су неосновани жалбени наводи туженог о погрешној примени материјалног права због пропуста првостепеног суда да сагледа одлуку у предмету П 8532/17, јер је одлучивано у границама постављеног тужбеног захтева којим је побијана само изјава којом се дужник тужила одрекао наслеђа.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује да је у овом спору погрешно примењено материјално право.

Тужиле су поднеле тужбу за побијање правне радње свог дужника ГГ, изјаве дате у поступку расправљања заоставштине његовог оца којом се он одрекао од наследства. Таква тужба поднета је на основу члана 283. став 1. Закона о облигационим односима, ради остварења права тужила на побијање дужникових правних радњи предвиђеног чланом 280. став 1. наведеног закона. Побијање ове правне радње има за циљ да се тужилама омоући наплата доспелог новчаног потраживања из имовине коју је њихов дужник пропустио да стекне наслеђивањем заоставштине покојног ДД, тако што је дао изјаву о одрицању од наследства.

Према члану 283. став 2. Закона о облигационим односима, тужба за побијање подноси се против трећег лица са којим је, или у чију је корист предузета правна радња која се побија, односно против његових универзалних правних следбеника. У конкретном случају, тужени није наследио заоставштину као законски наследник покојног ДД из првог наследног реда, у складу са одредбом члана 10. Закона о наслеђивању - по праву представљања свог претка ГГ, дужника тужила. Тужени је заоставштину покојног ДД наследио као његов завештајни наследник, у смислу члана 2. Закона о наслеђивању, на основу

завештања оставиоца које је пронађено по правноснажности решења о наслеђивању, а што је утврђено правноснажном пресудом на основу признања Основног суда у Нишу П 8532/17 од 22.11.2017. године. Том пресудом је у посебној парници, покренутој у складу са одредбом члана 129. Закона о ванпарничном поступку, извршена корекција правноснажно окончаног поступка за расправљање заоставштине у погледу основа наслеђивања туженог.

Наслеђивање по основу завештања искључује законско наслеђивање, јер је завештање (тестамент) јачи основ позивања на наслеђе. Због тога побијана изјава о одрицању од законског наслеђивања заоставштине покојног ДД нема значај радње којом је дужник тужиља умањио своју имовину - постојање оставиоцевог тестамена представља сметњу да дужник тужиља стекне имовину на основу законског наслеђа (и у случају позитивне наследничке изјаве), односно да туженом омогући да ту имовину стекне по праву представљања (као потомак лица које је дало негативну наследну изјаву).

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима целокупног поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу чланова 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП. Туженом су досуђени трошкови поступка у укупном износу од 76.700,00 динара. У овај износ урачунати су трошкови за: састав жалбе и ревизије у износу од по 12.000,00 динара; заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара; судске таксе за одговор на тужбу, жалбу и другостепену пресуду у износу од по 1.900,00 динара, ревизију у износу од 3.800,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара. Висина ових трошкова одређена је применом Тарифних бројева 15. и 16. Адвокатске Тарифе и Тарифног броја 1. тачка 3. и 4. и Тарифног броја 2. тачке 10. и 11. Таксене тарифе, према вредности предмета спора која је у тужби означена износом од 10.000,00 динара.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић